

ГОДИШЕН ДОКЛАД

за 2013 г.

**на Междуведомствената комисия за експортен
контрол и неразпространение на оръжията за масово
унищожение към министъра на икономиката и
енергетиката**

в изпълнение на

**чл. 12, т. 13 от Закона за забрана на химическото
оръжие и за контрол на токсичните химически
вещества и техните прекурсори**

**София
Юни, 2014**

Въведение

Докладът е изготвен от Междуведомствената комисия за експортен контрол и неразпространение на оръжията за масово унищожение (Междуведомствената комисия) към министъра на икономиката и енергетиката, която е Национален орган за изпълнение на задълженията на България по Конвенцията за забрана на разработването, производството, натрупването и употребата на химическо оръжие и за неговото унищожаване (Конвенцията) съгласно чл. 11 от Закона за забрана на химическото оръжие и за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори.

Конвенцията е подписана на 13 януари 1993 г. в Париж от около 160 държави, сред които и България, която ратифицира Конвенцията със закон през 1994 г. Страната ни е една от първите държави от Източна Европа, ратифицирала Конвенцията, като участва в работата на Подготвителния комитет за създаване на международна организация за забрана на химическите оръжия в Хага, Нидерландия. Конвенцията влиза в сила за страната ни на 29 април 1997 г.

Организация за забрана на химическите оръжия (ОЗХО). Кратка характеристика. Органи. Цели

ОЗХО е независима международна организация, чиято дейност е насочена към насърчаване и проверка на изпълнението на Конвенцията, която забранява използването на химически оръжия и следи за неговото пълно унищожаване. Проверката се осъществява чрез оценка на декларациите на държавите-членове на ОЗХО и провеждане на инспекции на териториите на държавите-членове. Всяка държава-член е задължена да предоставя в ОЗХО първоначални и годишни декларации за извършването на дейности, попадащи под обхвата на Конвенцията. ОЗХО извършва проверки на място на декларираните производствени обекти чрез инспекции, въз основа на предварителна оценка и анализ на данните от декларациите. В състава на международните проверяващи екипи, както и в администрацията на ОЗХО, участват и български представители.

Основни органи на ОЗХО са Конференцията на държавите-членове, Изпълнителният съвет и Техническият секретариат.

Конференцията провежда редовни годишни сесии и следи за прилагането на Конвенцията, има ръководни функции по отношение на дейността на Изпълнителния съвет и на Техническият секретариат. Конференция - преглед на дейността на Конвенцията се провежда на всеки пет години.

Оперативен орган на ОЗХО е Изпълнителният съвет. Правомощията му са свързани със сключване на споразумения от името на организацията с други международни организации, с одобряване на споразуменията за провеждане на инспекции и др. Техническият секретариат се състои от генерален директор, който е негов ръководител и главно административно длъжностно лице, инспектори, научен и технически екип. Притежава административни функции, сътрудничи с Националните органи на всички държави-членове и подпомага провеждането на консултации между тях.

Основни акценти от дейността на ОЗХО през 2013 г.

В периода 8-19 април 2013 г. се проведе Третата конференция - преглед на изпълнението на Конвенцията. На Конференцията са подчертани:

- категоричният стремеж за постигане на предмета и целта на Конвенцията и приносът ѝ за опазване на международния мир и сигурност;
- загрижеността от акта на използване на химически оръжия в Сирия, което противоречи на правните норми и стандарти на международната общност;
- неоспоримият факт, че международната общност е изправена пред опасността от производството, придобиването и използването на химическо оръжие от терористи;
- задълженията на държавите-членове да приключат процеса на унищожаване на всички категории от химически оръжия във възможно най-кратък срок по недискриминационен и подлежащ на проверка начин под строг и ефективен международен контрол;
- международното сътрудничество в областта на мирното използване на химическата наука;
- засилването на икономическото и техническото развитие;
- предприемането на конкретни действия за подобряване на диалога с представители на химическата индустрия и научната общност.

Друг важен момент от дейността на ОЗХО през 2013 г., принос за дейността ѝ по отношение на универсалността на Конвенцията, е присъединяването на Сирия, която подписва Конвенцията и става 190-та държава-член на ОЗХО.

През 2013 г. на ОЗХО се присъжда Нобелова награда за мир за приноса ѝ в елиминирането на химическите оръжия.

Националните органи на всички държави-членове на ОЗХО участват в провеждането на Годишни срещи в Хага, Кралство Нидерландия. През ноември месец 2013 г. се проведе годишната среща на Националните органи, като тематичният фокус на годишната среща бе насочен към предизвикателствата пред Националните органи на ДЧ в прилагането на Конвенцията.

Основен акцент на мероприятиято е разработената от ОЗХО *система за сигурен обмен на данни (SIX)*, която ще позволи подаването на годишните декларации на държави-членове по електронен път, като получените данни автоматично ще се извличат и съхраняват в електронната система на ОЗХО (Verification Information System). Представители на Министерството на икономиката и енергетиката участваха успешно в тестването на *пилотния проект*. Стартирането на *Фаза 1* (през третото тримесечие на 2014 г.) от практическото използване на системата ще подобри навременното получаване на декларациите на държавите-членове на ОЗХО. Обмисля се през *Фаза 2* да се предостави възможност за обмен на информация, свързана с данни от проверки, доклади от инспекции, документи, свързани с международно сътрудничество и оказване на помощ и защита.

В периода 2-5 декември 2013 г. в Хага се проведе Осемнадесетата сесия на Конференцията на държавите-членове. В рамките на годишната Конференция в Хага бе

проведено съпътстващо събитие относно националните мерки за изпълнение на чл. VII на Конвенцията. Мероприятието беше председателствано от България.

Държавите-членове на ОЗХО са разпределени в пет групи на регионален принцип: Африка, Азия, Източна Европа (в която участва Република България), Латинска Америка и Карибски басейн, Западна Европа и други държави, Националните органи по прилагане на Конвенцията на всяка от които, провеждат регулярни годишни срещи на ротационен принцип. През 2013 г. в Хърватска се проведе Дванадесетата регионална среща на Националните органи на държави-членове от Източноевропейската регионална група. Форумът предоставя възможност за обмяна на опит с фокусиране върху определянето на декларируеми дейности, преглед на решенията на ОЗХО във връзка с насоките за деклариране на данни за трансфер на токсични химически вещества и др.

През 2013 г. Унгария бе домакин на семинар по въпросите на чл. XI "Икономическо и техническо развитие" на Конвенцията, организиран за представители на Националните органи, академичните среди, химическата промишленост, промишлени асоциации и неправителствени организации, които имат отношение към мирното използване на химията в различни аспекти. Целта на провеждане на семинара бе да насърчи дискусията относно международното сътрудничество в региона, със специален акцент върху определянето на приоритетите и обсъждане на елементи на средносрочна стратегия.

Основни принципи на прилагане на Конвенцията:

• Универсалност

Планът за действие за насърчаване на универсалността на Конвенцията е приет през 2003 г. Най-важните елементи от него са свързани с ефективното подпомагане и координация на изпълнението му чрез подкрепа на държавите в готовността им да се присъединят към Конвенцията, провеждане на двустранни и регионални семинари и работни срещи, оказване на съдействие за създаване на национално законодателство и Национален орган, международно сътрудничество с държави, които вече са членове на ОЗХО, предприемане на мерки за повишаване на информираността, насочени към подходящи аудитории и др.

Към настоящия момент 190 държави са подписали и ратифицирали Конвенцията, Мианмар и Израел все още не са я ратифицирали, а шест държави: Ангола, Египет, Северна Корея и Южен Судан не са я подписали.

• Разоръжаване

Главната задача на ОЗХО е прилагане на пълна забрана върху разработването, произвеждането, придобиването, съхраняването, предаването и употребата на химическо оръжие, в т.ч. борба с вътрешни безредици като метод за водене на война. Държавите-членове на ОЗХО се задължават да унищожат наличните си запаси от химическо оръжие (включително изоставено на територията на друга страна-член), както и обектите за неговото производство.

Седем държави-членове (държава А (предполага се Южна Корея), Албания, Индия, Ирак, Либия, Руската федерация и САЩ) са декларирали притежание на химически оръжия и

съоръжения за тяхното производство. Албания, Индия и държава А са завършили унищожението на своите запаси. В процеса на унищожаване държавите са длъжни да гарантират безопасността на хората и опазването на околната среда.

По данни на ОЗХО към 31.12.2013 г. са унищожени 58 528 метрични тона (80.69 %) от декларирани в световен мащаб 72 531 метрични тона химическо оръжие, като това е доказано чрез изпълнение на разпоредбите на Приложението за проверка на Конвенцията. Унищожени са и 4.97 млн. (или 57,32%) от 8.67 млн. химически боеприпаси и контейнери.

От влизането на Конвенцията в сила края на 2013 г., ОЗХО е провела 5365 проверки на територията на 86 държави, в това число 2 766 проверки на обекти, чиято дейност е свързана с химически оръжия.

	Декларирали държави	Декларирани обекти	Проведени инспекции	Инспектирани обекти
Обекти за производство химическо оръжие	14	96	458	96
Обекти за унищожаване на химическо оръжие	6	39	1 628	37
Складове за химическо оръжие	8	47	477	47
Изоставено химическо оръжие	4	34	84	36
Старо химическо оръжие	15	49	119	49
Общо		265	2 766	265

Източник: www.opcw.org

Обекти за производство на химическо оръжие са декларирали 14 държави-членове: Босна и Херцеговина, Китай, Франция, Индия, Ислямска република Иран, Ирак, Япония, Либия, Руска федерация, Сърбия, Сирия, Великобритания и Северна Ирландия, САЩ, както и държава-участничка А. Всички декларирани производствени обекти са проверени. Към края на 2013 г. 65 от декларирани 96 съоръжения са деактивирани, като напълно унищожени са 43 от тях, а 22 са конвертирани в производства за мирни цели (22).

ОЗХО е приела плана-график за унищожаване на над 1000 тона химически оръжия в Сирия до средата на 2014 г. Планът е одобрен през септември 2013 г. от СС на ООН. Съвместен екип от експерти на двете организации са инспектирали химическия арсенал и съоръженията за производство. В края на октомври 2013 г. Сирия е изпълнила ангажимента си да унищожи напълно оборудването за производство на химически оръжия.

• **Неразпространение на химическите оръжия**

Прилагайки разпоредбите на Приложението за проверка (Дейности, незабранени от Конвенцията) са проведени следните инспекции на декларирани производствени предприятия:

1. производство на химически вещества, принадлежащи на Списък 1 на Конвенцията само за изследователски, медицински, фармацевтични или защитни цели в конкретни количества за тези цели, при спазване на изискванията на чл. VI;

2. производство, преработване и употреба на химически вещества, принадлежащи на Списък 2 на Конвенцията, при спазване на изискванията на чл. VII;

3. производство на химически вещества, принадлежащи на Списък 3 на Конвенцията, при спазване на изискванията на чл. VIII;

4. други производства на органични химически вещества, включително такива, съдържащи фосфор, сяра и/или флуор, при спазване на изискванията на чл. IX.

	Държави-членове, обявили производствени предприятия	Производства	Извършени инспекции	Инспектирани производства
Приложение 1	22	26	248	38
Приложение 2	37	508	657	329
Приложение 3	35	433	394	354
Други органични производства	80	4 390	1 300	1 219
Общо		5 357	2 599	1 940

Източник: www.opcw.org

• Оказване на помощ и защита при използване на химическо оръжие

Всяка държава-член на ОЗХО има право да поиска съдействие в случай, че срещу нея са използвани химически оръжия или е застрашена от подобни действия, предприети от друга страна. ОЗХО подкрепя правото на всички държави да разработват средства за защита от химически оръжия, като се включва активно в обмена на научна информация за тези разработки.

Техническият секретариат поддържа достъпна информация за различните способности за защита срещу химически оръжия, оказва сътрудничество за развитието и подобряването на националните програми за защитни цели.

Основните елементи в защитата срещу химически оръжия са физическа защита, идентифициране, обезвреждане, както и отчитане на фактора „унищожаване на околната среда“. Защитата срещу химическите оръжия се изразява в предпазване на дихателните пътища и използване на специални укрития. Идентифицирането е от жизненоважно значение за определяне на рисковете и възможностите за обезвреждане на химическо оръжие. Обезвреждането би могло да намали ефекта от токсичността на химическите вещества и нанесените от тях вреди, ако не са необратими. При осъществяване на посочените дейности се спазват правила за безопасността на хората и опазването на околната среда.

• **Международно сътрудничество за използване на химията за мирни цели**

През 2013 г. в Турция е проведен Световен конгрес по химия, организиран от Международния съюз за чиста и приложна химия (IUPAC) и ОЗХО. По време на мероприятиято е изготвен и представен проект с образователни тематични материали със съдействието на Европейския съюз, съгласно Решение на Съвета от март 2012 г. за оказване на подкрепа на ОЗХО. IUPAC публикува доклад относно въздействието на научните разработки на Конвенцията, като анализ на дейността на ОЗХО и прилагането на Конвенцията е публикуван в списание Chemistry International през лятото на 2013 г.

Международното сътрудничество се насърчава в много области: спонсориране химически изследвания, оказване на правна помощ, развиване и подобряване на капацитета на научни лаборатории, провеждане на специализирани обучения.

Изпълнението на програмите за подпомагане повишават обхвата на дейност на ОЗХО в полза на мирното използване на химическата наука. Провежданите стажове предоставят специализирано обучение по прилагане на промишлени практики и развитие на умения особено за представители на държави, чиито икономики са в преход. Индустриалните стажове и изследователските проекти дават възможност за запознаване с методологията на прилаганите най-добри практики в областта на безопасното управление на химически вещества.

От влизане на Конвенцията в сила до края на 2013 г. по програмите за международно сътрудничество, бенефициенти – нещо не е ясно са общо 4 364 учени, асоциирани участници, стажанти, лаборатории, проекти, конференции, обмен на оборудване и др. По регионални групи участията са разпределени, както следва: Африка (1397), Азия (1358), Латинска Америка и Карибски басейн (694), Източна Европа (554), Западна Европа и други държави (361).

Кратка характеристика на програмите:

- Програма за асоцииране (Associate Programme) – улеснява изграждане на капацитет, осигуряващ прилагането на Конвенцията на национално ниво, насърчава добрите практики в химическите производства и прилагане на мерки за осигуряване на безопасност;
- Курсове за развитие на аналитични умения – подпомага аналитични специалисти в областта на химията в практическия опит за анализ на химически вещества, свързани с прилагане на Конвенцията;
- Програма за финансово подпомагане при провеждане на конференции - улеснява обмена на научна и техническа информация по определена тематика;
- Програма за подкрепа на изследователски проекти – насочена към по-малки по мащаби изследователски проекти в целеви страни с цел развитие на научните и технически познания в областта на химическата наука за промишлени, медицински, селскостопански, научноизследователски и други мирни цели;
- Програма за предоставяне на възможност за провеждане на научни изследвания в развити държави;

- Програма, насочена към подобряване на техническата компетентност на служителите в лабораториите, ангажирани с химически анализ и мониторинг;
- Програма „Обмен на оборудване“, предназначена за академични институции в развиващите се страни;
- Програма „Химическа безопасност и сигурност“, създадена за малки и средни предприятия и свързана с предприемане на мерки, насочени към безопасността и управление на сигурността;
- Програма за асоцииране - провежда се ежегодно с цел да допринесе за развитието на инженерна химия в държавите-членове и предоставя възможност учени от цял свят да се запознаят със съвременни практики в областта на химическата промишленост.

През 2013 г. представители на Агенция „Митници“, ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ на Министерството на вътрешните работи и университети, подкрепени от българския национален орган по прилагане на Конвенцията, са взели участие в „Регионален курс за химици-аналитици, работещи в лаборатории, поддържащи митническите служби“, организирано от ОЗХО съвместно с Института по индустриална органична химия във Варшава, Полша, „Международен курс за помощ и защита от химически оръжия“, проведен в Беларус, „Регионален курс за митнически служители относно техническите аспекти на режима за трансфер на химически вещества от списъците на Конвенцията“ с домакин Азербайджан и в „Програма за асоцииране“, която се провежда в няколко страни.

В областта на [международното сътрудничество и обмен на информация](#), Междуведомствената комисия провежда консултации с представители на Техническия секретариат и с представители на Националните органи на други държави-членове.

Информация за предстоящи събития по линия на ОЗХО се публикуват регулярно на интернет страницата на Междуведомствената комисия www.exportcontrol.bg.

Сътрудничество на ОЗХО с други международни организации, конвенции, договори и режими:

През изминалата година във Виена бе проведена среща на генералния директор на ОЗХО с ръководителите на Организацията на договора за пълна забрана на ядрените опити, Международната агенция за атомна енергия и Организацията за сътрудничество и сигурност в Европа. В рамките на проведения академичен форум, генералният директор на ОЗХО е подчертал важността международните организации да дават своя принос в областта на образованието в глобален мащаб.

Организация на Обединените Нации и ОЗХО:

Споразумението, установяващо отношенията в партньорството на ОЗХО с ООН е одобрено от Конференцията на държавите-членки с решение C-VI/DEC.5 от 17 май 2001 г. и от Общото събрание на ООН с резолюция A/RES/55/283 от септември 2001 г. Това споразумение декларира готовността на двете организации за съвместно действие по отношение на постигането на определените в мандатите им цели.

Конвенция за забрана на разработването, производството и натрупването на запаси от бактериологични (биологични) и токсични оръжия и за тяхното унищожаване (КЗБО), Договор за неразпространение на ядреното оръжие (ДНЯО) и КЗХО, международни режими за експортен контрол:

Оръжията за масово унищожение включват ядрените, химическите, биологичните и радиологичните оръжия. Женевският протокол от 1925 г. забранява използването на химически и биологични оръжия по време на война.

КЗБО е открита за подписване на 10 април 1972 г. и влиза в сила през 1975 г. Отсъствието на режим за проверка на спазването на нейните разпоредби ограничава ефективността ѝ.

Р България ратифицира КЗБО през 1972 г., поемайки ангажиментите, произтичащи от нея: да не разработва, произвежда, натрупва запаси, придобива микробиологични или други биологични средства или токсини за цели, забранени от КЗБО, както и оборудване или средства за доставянето им с цел използване във въоръжени конфликти.

Държавите-участници в Австралийската група са страни и по двете конвенции. Режимът прилага общи правила и принципи при износа на определени химически вещества, човешки, растителни и животински патогени, токсини и свързано с тях оборудване за разработване, производство и разпространение.

Обобщена информация за държавите, подписали Женевския протокол, КЗХО и КЗБО, може да бъде намерена на <http://www.armscontrol.org/factsheets/cbwprolif>.

Обединявайки и изделията от обхвата на контрол на останалите международни режими за експортен контрол и договори за неразпространение¹: Васенаарска договореност, Режим за контрол на ракетните технологии, Група на ядрените доставчици, Комитет Цангер, се сформира приложното поле на Регламент (ЕО) 428/2009 на Съвета на ЕС от 5 май 2009 г. за въвеждане на режим на Общността за контрол на износа, трансфера, брокерската дейност и транзита на изделия и технологии с двойна употреба (Регламент (ЕО) 428/2009) с последните му изменения и допълнения.

Европейската комисия отделя изключително внимание на състоянието и готовността на държавите-членове за реакция в случай на терористични заплахи, свързани с използването на химични, биологични, радиологични и ядрени материали и за защита на населението от рисковете от тяхното използване.

Национални мерки за изпълнение на Конвенцията

Всяка държава-член на ОЗХО има задължението да приеме и да прилага национално законодателство за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори, както и да създаде Национален орган по прилагането на Конвенцията.

България е приела национално законодателство в изпълнение на Конвенцията както следва:

¹ Вж. Доклад на Междуведомствената комисия за експортен контрол и неразпространение на оръжията за масово унищожение за изпълнението на Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба за 2013 г.

- Закон за забрана на химическото оръжие и за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори (ЗЗХО, *Обн., ДВ, бр. 8 от 28.01.2000 г., изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г.*);

- Наредба № 16-437 от 04.05.2007 г. за условията и реда за извършване на дейности с токсичните химически вещества и техните прекурсори ((Наредбата), *Обн. бр. 40 от 2007 г., изм. бр.18 от 23.02.2013 г.*).

През 2013 г. със закон беше ратифицирано Споразумение между Р България и ОЗХО относно привилегиите и имунитетите на организацията (*приет от 42-то Народно събрание на 3 октомври 2013 г. - ДВ, бр. 91 от 2013 г.*).

През 2013 г. по инициатива на Министерството на външните работи беше изготвен проект на Постановление на Министерския съвет за осигуряване на средства за нуждите на специалния Доверителен фонд на Организацията за забрана на химическото оръжие, създаден за финансиране на дейностите за пълното унищожаване на сирийските химически оръжия извън територията на Сирия. През януари 2014 г. беше прието Постановление на Министерския съвет за увеличаване разходите по бюджета на Министерството на външните работи за 2014 г., с което са одобрени допълнителни разходи по бюджета на Министерството на външните работи за 2014 г. в размер 200 000 лв. за нуждите на специалния Доверителен фонд на Организацията за забрана на химическото оръжие.

В страната ни са въведени административни практики по прилагането на разпоредбите на европейското и националното законодателство в областта на контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори, попадащи в обхвата на Конвенцията:

- Регламент (ЕО) 428/2009 с последните му изменения и допълнения;
- Закон за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба (*обн., ДВ, бр. 26 от 29.03.2011 г., в сила от 30.06.2012 г., изм. и доп., бр. 56 от 24.07.2012 г., в сила от 24.07.2012 г., бр. 93 от 27.11.2012 г., бр. 9 от 31.01.2014 г., в сила от 31.01.2014 г.*);

- Правилник за прилагане на Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба (*обн., ДВ, бр. 57 от 26.07.2011 г., в сила от 30.06.2012 г., изм. и доп., бр. 68 от 04.09.2012 г., бр. 96 от 05.11.2013 г.*);

- Постановление на Министерския съвет № 246 от 24.10.2013 г., Приложение № 1 за приемане на Списък на продуктите, свързани с отбраната (*Обн., ДВ, бр. 96 от 05.11.2013 г.*);

- Постановление на Министерския съвет № 158 от 24.07.2012 г., Приложение № 2 за приемане на Списък на изделията и технологиите с двойна употреба, които подлежат на контрол при внос (*Обн., ДВ, бр. 59 от 03.08.2012 г.*);

- Постановление на Министерския съвет № 272 от 30.10.2012 г. за изменение и допълнение на Постановление № 91 на МС от 9.04.2001 г. за утвърждаване на Списък на държавите и организациите, спрямо които Р България прилага забрана или ограничения върху продажбата и доставките на въоръжение и свързаното с него оборудване, в съответствие с резолюции на Съвета за сигурност на ООН и решения на Европейския съюз и на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (*Обн., ДВ, бр. 37 ОТ 2001 г.; посл. изм. бр. 49 от 2012 г.*);

- Наказателен кодекс (посл. изм. 2013 г.).

Съгласно чл. 12 от ЗЗХО, **функциите на Националния орган са свързани с:**

- предоставяне на първоначалните декларации на страната ни по отношение на отсъствието от територията на Р България на химическо оръжие и на обекти за неговото производство (до 30 дни след влизането на Конвенцията в сила);
- одобряване и предоставяне годишните декларации на страната ни за изминали и планирани дейности с токсични химически вещества и техните прекурсори, посочени в приложенията, както и данни за други органични химически производства;
- осигуряване на безпрепятственото провеждане на инспекции на територията на страната на деклариранни производствени предприятия;
- представяне Националната програма за защитни цели на Р България и др.

Дейности с токсични химически вещества:

I. Производствена дейност. Съгласно ЗЗХО и Наредба 16-473 предприятия, извършващи производствени дейности с посочените вещества, подлежат на регистрация в Междуведомствената комисия. Регистрацията е за срок от три години, като всяка следваща регистрация се извършва за същия срок.

На регистрация подлежат предприятия, които:

- произвеждат химически вещества от Приложение 1 на ЗЗХО за цели и в количества, незабранени от Конвенцията;
- извършват производство, преработване и употреба на химически вещества от Приложение 2 на ЗЗХО над определени количествени прагове в зависимост от техния вид;
- произвеждат което и да е вещество от Приложение 3 на ЗЗХО в количество над 30 т.;
- произвеждат чрез синтез на органични химически вещества извън приложенията на ЗЗХО, съдържащи фосфор, сяра или флуор в количество на произведеното вещество над 30 т.;
- произвеждат чрез синтез на органични химически вещества извън приложенията в общо количество над 200 т.

Предприятията, извършвали посочените дейности, декларират пред Националния орган вид, количества, цели на производствата, както и друга допълнителна информация за предходна календарна година, а така също и планирани производствени дейности с вещества от приложения 2 и 3 за следващата календарна година. Други органични производства, включително такива, съдържащи фосфор, сяра или флуор на територията на страната ни са: производство на формалин, пропилен, метил третичен бутилов етер, динатриев-етилен-бис-дитио-карбамат, фталов анхидрид, малеинов анхидрид, тиамулин хидроген фумарат, тилозин фосфат, тилмикозин, тилозин тартарат, тиамулин база. Те намират приложение във ветеринарната медицина, като защитни препарати за селското стопанство, в производството на органични разтворители, лако-бояджийската промишленост и други.

II. Търговска дейност. Химическите вещества от Приложение 1 на ЗЗХО са включени в Списъка на продуктите, свързани с отбраната (Приложение 1 на ПМС 246). Химическите вещества от Приложения 2 и 3² на ЗЗХО са включени в Приложение 1 на Регламент (ЕО) 428/2009.

През 2013 г. износ, трансфер и внос на химически вещества от Приложение 1 на ЗЗХО, както и износ и трансфер от територията на Р България на вещества от приложения 2 и 3 не е осъществяван.

Внос на вещества от приложения 2 и 3 се извършва след регистриране на вноса от министъра на икономиката и енергетиката или от оправомощени от него длъжностни лица, а трансфер за територията на страната на посочените вещества се извършва след предварителна писмена декларация по образец № 3 на Наредба 16-473, подадена в седем дневен срок преди доставката.

За 2013 г. на територията на страната ни за целите на гражданското производство са внесени: 2, 2'-(метилимино)диетанол, 2,2',2''-нитрилотриетанол, диметилфосфит, 2-хлоро-N,N-диетилетанамин хлорид, 2,2''-тиодиетанол и др. Те намират приложение във фармацевтичното производство, ветеринарната медицина, багрилната индустрия и др.

В изпълнение на разпоредбите на ЗЗХО и Наредба 16-473, Националният орган обобщава, одобрява и представя декларациите на Р България в ОЗХО. Те включват:

- Данни за изминали дейности за предходната календарна година в срок до 90 дни след нейния край (*Annual Declarations on Past Activities*);
- Данни за планирани дейности за следващата календарна година в срок до 60 дни преди нейното начало (*Annual Declarations on Anticipated Activities*).

Провеждане на инспекции

Въз основа на подадените данни в декларациите за производствените дейности, представители на ОЗХО провеждат на територията на страната ни инспекции, които имат за цел да докажат верността на обявените дейности, както и отсъствието на производство на вещество от Приложение 1 на ЗЗХО.

През 2013 г. на територията на Р България не са провеждани инспекции.

Предоставяне на помощ и защита от химическо оръжие:

Р България предоставя годишни данни за Националната програма за защитни цели в областта на компетенциите на Министерство на вътрешните работи и Министерство на отбраната.

В изпълнение на чл. X на Конвенцията, страната ни е декларирала готовност да предостави защитни облекла и противогази на друга държава-член в случай, че срещу нея бъде използвано химическо оръжие.

Актуална информация за дейността на ОЗХО се публикува на интернет страницата на организацията www.opcw.org

---

² вкл. рицин и сакситоксин